

anweisungen), ktere do 10 gld. samo 5 kr. veljajo, pri čem se prihrani do 18 kr.“

Dopisi.

Na Dunaji 4. dec. — Imé našega velicega Preširna je privabilo 2. dec. (večer pred rojstnim dnevom pesnikovim) na Dunaji tako velikansko število izobraženih Slovencev in Slovanov skupaj; — spomin nesmrtnega našega rojaka se je praznoval tako slavno, kakor je to samo v velikem središču mogoče. Na slovensko „besedo“ se je bilo zbralo okoli 900—1000 Slovanov. Obširna sobana, pristranske sobe in galerije so bile prepolne, in zaradi pomanjkanja prostora osnovalni odbor niti ni mogel toliko vstopnic in povabil razposlati, kakor bi se jih rado sprejelo bilo. Razen društva „Slovenije“, ktero je besedo dajalo in za (precej visoke) stroške skrbeti imelo, videli smo ta večer tudi mnogo starejših tukaj živečih Slovencev v svoji sredi, na pr. (da le nekte imenujem) bili so nazoči gg. ministerjalni tajnik in slov. pisatelj Cigale, dvorni svetovalec Napret, ud državnega sodišča dr. Dolenc, advokati dr. Pogačnik, dr. Steiner, dr. Prus, dr. Chrobat, profesor Robič in drugi naši rojaki. Izmed odličnejših Slovanov smo videli g. Kudravcev-a od ruskega poslanstva, podpornika česko-slovanske mladine, direktorja Bilka, več častnikov hrvatskega polka Leopolda itd. Različna slovanska društva so bila po svojih odborikih zastopana. Tudi Rumuni so nam bili poslali deputacijo in s tem izrekli svoje simpatije do Slovanov. Govorniki so bili, razen v zadnjem listu v programu omenjenih dveh Slovencev (Šuklje in Levec), od družih Slovanov: Rus Monasterski, Čeh Avguštin, Hrvat Klaić in Srb Izajlović. Govori so imeli večidel enak predmet: povdarjanje slovanskega edinstva. Preobširen bi bil, ko bi hotel na drobneje govoriti o izpeljavi programa. Dva in petdeset izbranih glasov močan pevski zbor, virtuozna produkcija na kontrabasu g. Sladeka, uda dvorne opere, slovanska vojaška godba, navdušeni govori, lep red in izgledno razumljenje: to je nas povzdigovalo. Pozdravilnih telegramov smo dobili 20 od vseh krajev. Iz Ljubljane 5, iz Prage 2, iz Gradca 2 (od hrvaške in slovenske mladine), iz Züriha, Novega mesta, Maribora 2, Celja, Kranja, Ptuja, Rocolja pri Trstu, Gorice, Metlike, Črnomlja. Ob 3. popolnoči se je še le razhod začel, da si plesa ni bilo. Zadovoljni in ponosni so bili mladi osnovatelji na vršenje in izidom slavnosti tem laglje, ker so ravno prej tisti večer nemški študentje imeli velikansk zbor in velikansk — tepež in škandal med seboj. Častitelji Prusije in pa Avstrijci so med seboj bili in lasali se, zastave trgali in divjali kakor besni. In v nemškem taborju je zmerom kultura, pri nas pa surovost?!

Trst 25. nov. D. (*Beseda v rojanski čitalnici*) je bila jako zanimiva. Lepi govor g. Gerlanca je vsa rodoljubna prsa ogrel. Deklamacije kmečkih deklet so veselo kazale, kako se je mladi naš narod že zavedat začel. Naš pevski zbor je po navadi hvalevredno se obnašal; pristopil mu je prijazno zbor mestnih gospodov, ki nas je ta večer s svojo nazočnostjo počastil. Prav izvrstno pa je govoril kmet Juri Gerdol o okoličanih; ploska in živio-klicev mu ni bilo ne konca ne kraja, in po pravici. Ostale veselice s tombolo in plesom ne popisujem, ker vem, da „Novice“ take reči rade na kratko popisujejo.

Nad Vipavo 25. nov. (*Slovenski jezik, kje si v uradnijah?*) Začudili smo se bili mi, priprosti kmetje, ko smo brali razglas naše deželne vlade, s katerim se je po obžalovanja vredni Janški dogodbi umiriti mislilo vznemirjeno ljudstvo z zagotovitom, da se nam od no-

bene uradnije ne krati pravica o zadevah našega slovenskega jezika. V resnici nismo vedeli, ali deželni vladi res znano ni postopanje ces. uradnikov, ali se morebiti le norčevati hoče z nami, zatiranimi slovenskimi kmeti, da se tako predrzno resnici bije v obraz! Od tiste dôbe zagledalo je vnovič več vladinih razglasov beli dan, vsled katerih bi se uradovati moralo v slovenskem, nam edino razumljivem jeziku, pa ker, vkljub vsem razglasom, smo dandanes ondi, kjer smo bili pred 20 leti, si pač družega misliti ne moremo, ali da vlada nima moči siliti v to, da se njeni ukazi spolnujejo, ali pa da je vse le — gola čenčarija. — Ako pa pride kmet, ki je steber države, k tacim sklepom, kam se bode obrnila vlada, ako pridejo dnevi nevarnosti in stiske? In kdo je to zakrivil? — Slišalo se je na taboru vipavskem od 12.000 mož enoglasno zahtevati slovensko uradovanje, in vendar se nam vklub vsemu temu pošiljajo nemški dopisi od okrajnega glavarstva v Postojni, od sodnije v Vipavi, posebno pa od naše „precartane“ davkarije. Tako smo dobili pred 14 dnevi nemški dopis od okrajnega glavarstva zaradi sekanja drv in gozdnega oskrbovanja, da smo prisiljeni bili daleč okoli iskati človeka, da nam je pretolmačil težko umljivi dopis in nam ga prevodil v domači jezik. Znani so mi izgledi, da so kmetje plačati morali veliko denarja, da so važne razsodbe, poslane jim od vipavske sodnije, poslovenjene imeli. Poznam ga, poštenega župana, ki je rekel, da bolje bi bilo, roko si odsekati dati, kot župan biti, ako nemščine ne razume. S takim postopanjem si pač vlada in njeni organi nikdar pridobili ne bodo zaupanja ljudstva! Poslanci naši! ne zgubite nobene priložnosti in odkrivajte, bodi priležno ali nepriležno, naše rane, in zahtevajte z vso pogumnostjo, naj se dá ces. uradnikom obrok, v katerem se slovensčine naučiti morajo, ali pa odpovedati se slovenskemu kruhu. — Drugi pot kaj o naših gozdnih zadevah, ako vam je drago.*)

Iz idriških hribov 22. nov. —k. — Ne bode dolgo in naše hribe in doline pokrivala bode rahla odeja — beli sneg. Mirovalo in tiho bode vse, vsak v svojem kotiču, dokler se ne bode zopet oživila in omladila mati narava. Vse bode počivalo po težkem delu trudopolnega leta. Le narod naš ne sme spavati in križema držati rok v zakurjeni sobi. Ravno nam, ki živimo na kmetih, z zimskim počivanjem narave odpira se čas, da si lože za narodno in duševno omiko marsikaj oskrbimo. Kdor pa dandanes dobro pozná naše razmere, pač čuti, da priprostemu sicer poštenemu našemu ljudstvu primanjkuje še več podučjenja. In kdo je tisti studenec, po katerem narodu našemu more dotekati čedalje več vsestranske omike? Odgovor na to vprašanje ugane vsak lahko: duhovni gospodje so v prvi vrsti, v drugi učitelji ljudskih šol, in poleg njih rodoljubi družih stanov. Ne govorim pa od tistih ljudi, ki visoko nad kmetom nos vihajo, se še celó kmeta ogibljejo, ga zaničljivo gledajo; ti ne bodo, če mislijo ali ne mislijo, pri narodu našemu nič opravili. — Le do gori omenjenih mož se obračam in jim kličem: skrajni čas je, zbudjati in oživljati duševno življenje na kmetih. Treba je kmetu odpreti več svet, kterege še doslé ne pozná. Njemu ne dopuščajjo dandanes denarne stiske, da bi mogel si še omisliti časnikov in potrebnih koristnih knjig. Kdor pa dandanes nič ne bere, temu je svet pred očmi zaopažen. Smoli potem mi krivi tega, če kmet ne bere časnikov in knjig? utegne mi zdaj kdo v obraz reči. Ne! tega jaz nikdar nisem in tudi zdaj ne trdim, vsaj tudi sam vidim, da kmet o poletnem težkem delu nima časa vsaki dan prebirati listov. Ob nedeljah pa

*) Drago!

zeló rad bere, samo da ima kaj. Nobene sramote bi tedaj ne dobili tisti gospodje, ki časnike imajo, ako bi jih še kakemu kmetu ponudili. *) S tem bi se najprvo vcepilo kmetu veselje do branja; potem dala bi se še tu in tam kmečka čitalnica ustanoviti, povsod neobhodno potrebna. Toraj pristopimo kmetu, prikupimo se mu, imejmo v časti njegove pravice, spoštujmo in cenimo njegov stan, vsaj prva podpora vsaki deželi je umen, pošten in delaven kmet in trdno poljedelstvo, zato so neprecenljive zasluge, ki jih „Novice“ imajo za naš kmetiški narod. To vam dragi rojaki v prevdarek!

Iz Dola poleg Save 27. nov. D. P. (Most pri sv. Jakobu — silna potreba.) Dolgo se že ni nič čulo iz našega kraja in misliti bi bilo, da ni nikake reči, ktera bi nam znala težiti srce. Vendar temu ni tako. Stanovitno deževno vreme napravilo nam je sila velike vodé in škodo na vseh stranéh, in akoravno je že veliko vpadla, smo vedno še prisiljeni voziti se v Ljubljano čez črnuški most, po še enkrat tako dolgi poti kakor bi bilo potrebno potem, ko bi se vresničila splošna želja, da bi se namreč napravil pri sv. Jakoku most čez Savo. Mnogo se je že o temu dogovarjalo in, kakor se čuje, tudi na pravem kraju v resnici na izpeljavo omenjenega mosta mislilo. Kaj vendar je tega krivo, da je vse zaspalo? Se je li nepotrebnost mosta pri sv. Jakobu na Savi dokazala, ali se je le besedi enega verjelo?! Omenjeni most bi bil vsemu okraju, vsi naši dolini v neizmerno korist. Kmalu bi se pričel kazati velik vsestransk napredek, in že zdaj obilna kupčija bi se veliko povzdignila, ker vsak mrmra in premišljuje, predno se podá na tako silovito dolgo, in kar je največ, nepotrebno pot čez črnuški most v Ljubljano, da odlaga svoja opravila, dokler le more. — To je ob času velikih vodá; kako pa, kedar je voda manjša, ali je takrat bolje? Nikakor ne! — rekel bi, da še slabeje. Življenje je človeku najdražje blago, in še tega si na Št. Jakobškem brodu čez Savo nisi svest. Nam vsem je še v živem spominu žalostna dogodba, ki se je tudi po časnikih letos spomladi brala, da so na brodu pri sv. Jakobu utonile dve ženski in jih je še več v smrtni nevarnosti bilo. Zraven tega, da se pogostoma mnogo različnih nesreč dogaja — katerih nastevati bi zmanjkalo „Novicam“ prostora — se tudi ne more vozovom veliko nakladati, ker vedno teče globoka in široka struga, čez katero se mora voziti in zamuditi veliko zatega časa. Potreba omenjenega mostú je tedaj tako očividna, da vsakemu, kdor je že kterikrat primoran bil po tej poti se voziti, mora mi potrditi, da iz komarja ne delam vola. — To je izdihljej vsega našega okraja. Zato mislim, če pride do natančnejega razgovora — naj se dovrši most tako ali drugače — bode vsak pri volji, po svoji moči podpirati to velekoristno podvzetje. *)

*) Znano nam je, da tako ravná že mnogo gospodov. Vr.

**) Tudi mi iz lastnega prepričanja priznavamo silno potrebo tega mosta, in le to obžalujemo, da se nikdo za to stvar krepko ne požene. Gospodu dopisniku, ki vse razmere na tanko pozná, tedaj svetujemo, naj skusi, da se zberó župani vseh občin, ktere potrebujejo tega mostú, da se prvič vidi, da ta most ni samo dvem ali trem vasém potreben, in drugič da se pomenijo, s čem da bi prizadeti pripomogli, da bi se ta most naredil; tretje bi potem bilo, da se župani vseh teh občin obrnejo do cestnega odbora okraja svojega, da on prevdari, kako in kaj: kje namreč bi se most napravil, koliko stroškov po preračunu izvedenca bi prizadjal in odkod bi se pripomočki dobili. Ako je potreba za veliki okraj dokazana, pa bi vsi soseščani ne mogli iz svojega denarja dovršiti most, potem jim ostaja še ena pot, in to je, do deželne zbornice. Znano je, da deželni zbor vsako leto nekoliko tisoč goldinarjev odloči za ceste in mostove, in da se je iz deželne blagajnice pomagalo že mnozim cestam in mostovom. — Te poti, kakor smo tukaj jih kazali, nastopite brž in krepko, pa pojde!

Vred.

Iz Ljubljane. — O priliki občnega zbora „Matice slovenske“ 1. t. m. nas je poleg nekterih velečastitih Matičinih družbenikov iz Štajarskega, Goriškega itd. počastilo tudi mnogo odličnih rodoljubov iz Hrvaške, Slavonije, vojaške Krajine, Dalmacije, srbske Vojvodine in Reke — merodajnih po svojem političnem stališču, veljavnih po svojem stanu, posestvu itd. Ta shod hrvaških, srbskih in slovenskih rodoljubov bil je lepa prilika v to, da, nadaljevaje razgovor preteklega meseca v Sisku, so razgovarjali se tukaj v očigled velikih zgodovinskih dogodkov, kateri državam in narodom postavljajo nove temelje, ter se konečno porazumeli v sledeči izreki:

1. Zedinstvo južnih Slavenov, začeto o postanku naroda, je ostalo skozi vse véke svetovnih dogodkov neprenehoma živo v narodnem čuvstvu in se javlja proti drugim narodom v zedinstvu jezika.

2. Južni Slaveni, kateri pod različnim imenom Slovencev, Hrvatov in Srbov živé v deželah monarhije habsburške, čutijo dandanes enake narodne potrebe. Da se tem zadovolji in tako zagotovi narodni obstoj, zedinjavajo oni vse svoje moralne in materijalne moči ter jih hočejo upotrebovati za svoje edinstvo na književnem, gospodarskem in političnem polji.

3. To svojo odločbo naznanijo državnikom monarhije habsburške in vsem drugim narodom, kateri živé v isti državi, da izvedó, kako hočejo južni Slaveni na vsaki postavni način delati za vresničenje svojega edinstva v navedenem smislu na svojo korist in pravico, nikomur pa na škodo in krivico.

4. Južni Slaveni v habsburški monarhiji bodo osnovali svoje delovanje tudi na to, kako bi pomagali zadovoljiti v enakih potrebah svojim bratom unstran meje, s kterimi so jedne narodnosti.

5. Doseganje svojega namena naslanjajo južni Slaveni v monarhiji habsburški posebno na društva in skupščine, na zборе in časopise, da vsak pomaga, kakor, kadar in kjer bode za to prilika.

6. Za obvarovanje skupne koristi bodo vsi južni Slaveni monarhije habsburške delali sporazumno v vsakem vprašanji, ktero se tiče njihovih posebnih zadev.

Ker južni Slaveni kot pošteni avstrijski državljani ne hodijo poti tihotapstva, je bilo soglasno sklenjeno, da se ta izreka razglasí po časnikih, da svet pravo izvé in se odstrani ono ugibanje vzlasti nemškega časnikarstva o „jugoslavenskem kongresu“, ktero po svetu nosi sanjarije, o kterih niti v Sisku niti v Ljubljani ni bilo ne duha ne sluha. Može, ki so se v dogovor zbrali, prezreli so politiki, nego da ne bi računili s faktorji, s kterimi se računati mora, in da bi delali vrto glavno politiko. Al njihove enolične potrebe in stiske, po kterih vsled centralističnega dvalizma na eni strani čedalje večo škodo trpi starodavno državno pravo trojedne kraljevine, na drugi pa naravno narodno pravo in avtonomija deželna, silijo južne Slavene avstrijske monarhije, da si kot brat bratu roke pružijo in „viri bus unitis“ prizadevajo si doseči na postavni poti to, kar vsako pleme samotež doseči upanja nima. Iz tega čuvstva ovživila se je iznova že leta 1848. jako bujna ideja jugoslavenstva, ki se ne sme dati zadušiti več, ako nočemo, da pogine narod slavenski.

— (Poslaviti prihod naših bratov iz Juga) dalo je lepo priliko slovesno obhajanje godú Preširnovega v deželnem gledališču, ki ga je osnovalo dramatično društvo 1. t. m., — po predstavi v gledališču pa zabava v národni čitalnici. Gledališče v vseh prostorih preporno kazalo je našim ljubljenim gostom, da je danes osobito veljalo njihovemu prihodu. Živa pohvala njihova pa, s ktero so sprejeli igro „Poprej mati“, še po-

sebeno pa Fr. Potočnikovo „Banovo surko“ in igralko gospodičino Brusovo, gospo Odijevo in gospodičino Zupančevo in pa gospode Šusteršiča, Nolja, Kajzela in Jeločnika, kakor tudi pevanje gosp. Medena in gospodičine Neugebauerjeve, kazala je očitno, da visoko cenijo razvitek slovenstva pri nas. Po dovršenih predstavah v gledališču pa je v čitalnični dvorani kraljevala taka prisrčna radost, da še nikoli ne pomnimo take. Po topli napitnici, s katero je prvosednik čitalnice dr. Jan. Bleiweis pozdravil premile nam goste in kateri pozdrav je isto tako toplo odzdravil Slovincem slavni gosp. Mrazović, vrstile so se v eno mer navdušene zdravice in pesmi naših izvrstnih pevcev, dokler ni polnoči odbilo, ki nas je v prijaznih pogovorih prehitela, da nismo vedeli kdaj. Drugi dan ponoči so nas zapustili gospodje iz Dalmacije, v soboto opoldne pa vsi drugi s živim prepričanjem, da ideja bratovskega jedinstva — ni prazna domišlija. Pozdrav, poslan po telegrafu prevzvišenemu škofu Strossmayer-u v Diakovar, je odzdravil ljubljene jugoslavenskega naroda z milimi besedami: „Bratska sloga budi Vam poručanstvo Božjega blagoslova!“ — Naj konečno omenimo še to, da odstopi gosp. Fr. Potočnik od izdavanja „Save“ zato, ker gledé na 5. točko gori navedene izreke bode ob novem letu vsaki dan začela v vojaškem Sisku izhajati „Südslavische Zeitung“, ki bode tudi Slovincem nemški organ, in da so bili izbrani možje, ki osnovajo spomenico.

— (Iz deželne odbora: vožne ceste do kolodvorov gorenske železnice in pa razmere žandarmerije do županij.) Ker se dotične občine branijo, na svoje stroške napraviti in vzdrževati vožne ceste k železniškim postajam (štacijam) med Ljubljano in Trbižem, in ker tudi gospodarji te železnice naprave in vzdrževanja teh vožnih cest nočejo na-se vzeti, je c. kr. deželna vlada vprašala deželni odbor, ali ne bi bilo treba, da se pripravi in prihodnjemu deželnemu zboru predloži načrt deželne postave, ktera bi odločevala, na čegave stroške se imajo vožne poti k železniškim postajam napravljati in vzdrževati, in koliko teh stroškov bi se plačevalo iz deželne zaklada. — Na to vprašanje je deželni odbor v seji 25. novembra sklenil deželni vladi odgovoriti to, da on v soglasji z deželnima zboroma v Solnogradu in v Lincu take deželne postave, ktera bi deželni blagajnici naložila novih stroškov veliko, nikakor ne more priporočati, ker je popolnoma naravno, da vso skrb in vse stroške za napravo in vzdrževanje vožnih cest do železnice prevzamejo vdeleženci, to so v prvi vrsti tisti, kateri imajo neposredni dobiček od železnice, namreč: železnični gospodarji, katerim naj bi se pri podelitvi privoljenja za napravo železnic naložila vselej tudi skrb za vožne poti k železnicam. — Vsled pritožbe neke županije, da je c. k. okrajna gospôska v opravih okrajne policije ne podpira o pravem času z žandarmerijo, in da se mora vselej in za vsak primerljaj na-njo zarad podpore žandarmerijske obrniti, je c. kr. deželna vlada z dopisom od 19. oktobra t. l., št. 8092, deželnemu odboru odgovorila, da imajo c. kr. okrajna glavarstva povelje, občine v opravih krajne policije radovoljno in hitro podpirati, kedarkoli se taka podpora od žandarmerije zahteva, da pa tudi ni nobene zadržke, da se županija v silni in nujni potrebi krajne policije, kedar tedaj ni časa še le do dotičnega okrajnega glavarstva obračati se in žandarmerijo na pomoč klicati, naravnost na poveljnika žandarmerijske stražnice za podporo obrne. Gotovo je, da bode to naznanilo c. kr. deželne vlade dobro došlo županom, ki so morali tudi v silni potrebi od Poncija do Pilata hoditi, predno so dobili žandarmerijo na pomoč.

— (Službo oskrbnikovo v deželni delalnici kranjski) je c. k. ministerstvo notranjih oprav podelilo g. Karolu Tekavčiču, bivšemu tajniku c. k. okrajne gosposke v Novem mestu.

— (Stare šestice od leta 1848. in 1849.) jemljejo cesarske gospôske za plačilo po 8 kr., in če morejo, jih tudi menjajo.

— (Odbor učiteljskega društva za Kranjsko) je imel 10. dne t. m. tretjo sejo. Na vrsti je bilo: 1) predlog o prošnji za zboljšanje materialnih zadev ljudskih učiteljev na Kranjskem; 2) nasvêt o razpošiljanju knjig iz društvene knjižnice; 3) zapopadek novega imenika ljudskih učiteljev na Kranjskem. O prvem predlogu se določi, da bode odbor učiteljskega društva precej, ko se zopet skliče deželni zbor, slavni odbor deželnega zbora prosil, naj konečno dožene pravne razmere ljudskih učiteljev na Kranjskem. — 4) abecedni imenik vseh učiteljev na Kranjskem s pristavkom, kje in kdaj je kdo rojen in kdaj je stopil v prvo službo; 5) šolske postave: o šolskem nadzorstvu, učni red za Kranjsko, postava za deželne in okrajne učiteljske zbornice itd.; 6) učiteljsko in vdovsko društvo; 7) posebni šolski dobrotniki in 8) društvena knjižnica. Naposled se je določilo, naj se razpiše darilo 50 gold. za najboljši kratki spis o naravoslovju ali fiziki za učence v ljudski šoli v obsegu treh tiskanih pol, s posebnim ozirom na obrtništvo in gospodarstvo. Spis mora biti jedernat, izviren in lahkoumeven za šolsko mladost. Rokopisi naj se pošiljajo odboru učiteljskega društva za Kranjsko zadnji čas do konec šolskega leta 1871. Darilo se bode izplačalo pri jesenskem občnem zboru učiteljskega društva v Ljubljani.

— (Nov vodnjak) so nam mestni očetje na Št. Jakobškem trgu obljubili narediti, ko so letos staro šterno zasuli. Al zdaj ni duha ne sluha o tem! In vendar je potreba očitna, ker okolica naša, ki je popred imela tudi poleg redute vodnjak, nima nobene javne šterne. Drznemo se tedaj v tej zadevi poprašati sl. magistrat: kako in kaj? Mnogi Št. Jakobčani.

— (Pri c. k. deželni sodnji tukajšnji) je bila 2. dne t. m. konečna kazenska obravnava z gosp. Jož. Regali-om zavoljo pregreška draženja k sovražnosti zoper narodnosti po §. 302. kaz. post., ker sta ga bila dva mestna čuvaja obtožila, da je neki dne 24. julija t. l. ponoči, ko se je vrnil „Sokol“ iz nekega izleta, v predmestji kričal: „Živio Slovenci, Nemcem pa po trebuhu“. Po zanimivi obravnavi, pri kateri je zatoženca zagovarjal dr. Razlag, je sodnija g. Regali-a izrekla nekrivega. C. k. državno predsedništvo je koj napovedalo pritožbo na višo sodnijo. —

Danes, 7. dne t. m. se začne konečna kazenska obravnava zoper viteza L. zavoljo pri nas redkega hudodelstva dvojnega zakona, ki utegne dva dni trajati in bode jako zanimiva, ker se zatoženec dolži, da se je postavno oženil v Meksiki leta 1866., potem pa drugokrat 1868. še v Ljubljani. Tudi pri tej obravnavi je dr. Razlag zagovornik, in sliši se, da imajo zunanji časniki že svoje poročevalce o tej reči najete. „Novice“ bodo svoj čas naznanile svojim bralcem važniše reči te obravnave, kakoršne pri nas še ni bilo.

— (Delitev oblačil ubogi šolski mladini) bode jutri, na praznik Matere Božje, v čitalnični dvorani ob pol enajstih dopoldne. Odbor katoliškega društva vabi uljudno vse dobrotnike in dobrotnice, naj se blagovolijo udeležiti mile te svečanosti. Kakor slišimo, dobí 40 dečkov in 40 deklic popolnoma zimsko obleko.

— (Čitalnica naša) napravi v nedeljo, 11. dne t. m. tretjo „besedo“ zimske sêzone. Program jej je ta-le: 1. „Očtvina“, možki zbor od Labler-ja. 2. Aria za sopran iz opere „Faust“ od Gounod-a. 3. Berilo

Fr. Ravnikarjevo. 4. „Cerkvica“, čveterospev od Heidrich-a. 5. Trio za gosle, violončel in glasovir od Humel-na v As. 6. „Popotnik“, moški zbor s samo- in čveterospevom od Ant. Nedved-a. Po vsem tem „Kovač“, vesela igra v enem dejanji. — Začetek ob 7. uri zvečer.

— (Unidan obsojene Aichelburgovke), ki je hotela prestopiti k protestanški veri, niso hoteli sprejeti.

Hvaležno potrjujem milodare za ubogo rodovino prejete od gg. L. — C. — M. — H. NN. — L. J. — R. — F. S. — N. N. — J. L. — NN. — dr. S. — R. — Mikl.

Dr. Jan. Bleiweis.

Danes po noči je umrl po dolgi, hudi bolezni gospod
Jožef Jedlička,

inženir juž. železnice v Mariboru.

Vsem prijateljem in znancem blagega rajnega narodnjaka naznanja ta prežalostni dogodek

V Ljubljani 6. dec. 1870. Peter Grasselli.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Glasi o premembi ministerstva so potihnili, odkar se vsa pozornost obrača v delovanje delegacij v Peštu. Vendar nekteri časniki za gotovo pripovedujejo, da Potocki nikakor noče več ostati minister, ker še za to upanja nima, da bi zahtevanju galicijskega deželnega zbora mogel zadostiti.

Ogersko. Iz Pešta. — Odbori delegacij še niso toliko izvršili svojih nalog, da bi bila dozdej kaka javna seja bila. Beust in vojni minister Kuhn sta bila od delegacij poklicana v Pešt, da dajeta odgovore na različna vprašanja. Mnogo se je bralo, da bode vzlasi ogerska delegacija vojnega ministra zaradi silnih vojaških stroškov hudo zgrabila, al napovedani vihar se je že vlegel in se bode kmalu spremenil v milo mavrico. Danes je cislajtanska delegacija imela menda prvo javno sejo v ta namen, da ministru Kuhnu dovoli 4 milijone za doplačilo čez dovoljene izdatke letošnjega leta. — Pretresovanje rednih stroškov se bode menda do božiča dognalo, izrednih pa pride še le po božiču na vrsto. — Na dr. Rechbauerjevo vprašanje: koga ima v francosko-pruskem boji avstrijska vlada za svojega sovražnika, ali Prusa ali Francoza? je Beust odgovoril, da nikogar; al treba je bilo priprav, ako bi se bile homatije drugače zasuknile, da bi bilo treba braniti meje avstrijske. Na vprašanje dr. Giskre, kteremu srce kipí o prijaznosti do Prusov, je Beust odgovoril, da Avstriji je veliko na tem ležeče, da ostane v prijaznih razmerah z Nemčijo, v zedinjevanje Nemčije pa se ne bode vtikala. — Pozvala je avstrijska delegacija tudi skupnega državnega finančnega ministra v Pešt in ga vprašala: koliko bode konec prihodnjega leta premalo denarja v avstrijski kasi? in dobila je grenki odgovor, da primanjka bode znesla 80 milijonov gold., tedaj za nekoliko milijonov čez vse sedanje direktne davke. Vendar je minister to kislico s tem osladil, da je rekel, da blizo 60 milijonov se bode državni kasi pridobilo z dolgovi, ki jih ima še iztirjati, z dobičkom starega zdaj preklicanega drobiža, z dolgom za dalmatinski upor, ki ga ima avstrijska blagajnica še tirjati od ogerske itd., in tako bode — po njegovih besedah — prav za prav zmanjkalo le kakih 20 milijonov, ki se bodo s tem dobili, da se bodo izdali „rentenscheini“. Ta račun pa je prejšnji finančni minister dr. Brestl hudo pobijal in dokazal, da novi minister ne

računi prav. Pa saj bomo žalibog doživeli, čigavo bo pravo! — 1. decembra je Njegovo Veličanstvo povabilo 90 gospodov na obéd v Budi, med kterimi jih je bila polovica od vsake delegacije; tudi gosp. Svetec je bil vmes.

Iz francosko-pruskega bojišča. — 29. dne u. m. so se začeli hudi boji. Francoska armada je že enkrat planila iz Pariza nad nemško armado, da je spet veliko krvi teklo, vendar zdatnega se ni na nobeni strani doseglo. Nemci se o svojih zmagah lažejo tako, da se celó nemški časniki norčujejo iz sporočil, ki jih pruski „kralj kraljici“ pošilja. Podoba je, da odločilne bitke bodo ob reki Loire (izgovarjaj: Loar); zato se Nemci še nič ne pripravljajo na bombardiranje Pariza. Vsega družega živeža imajo neki v Parizu še dokaj, le frišno goveje, telečje in ovčje meso jim je pošlo že tako, da vživajo nasoljeno; konjskega mesa so povžili veliko, pa tudi psov in maček. Kako neusmiljeno divjajo Nemci v tej vojski, kažejo mnoga sporočila in take dogodbe, da nekdanja „šiba božja“ Atila je bil še angelj proti tem divjakom. V sosesčini Neuville-et-Tuis je nekdo s puško vstrelil, pa nikogar vstrelil. Na to pride truma Prusov z nadlajtnantom v vas; župana so hudo otepli in ga izpustili proti temu, da je plačal 1000 frankov, vas pa je morala 2000 frankov globe plačati; potem so zaprli vse moške v cerkev, oropali so vas, čez ženske pa so planili vojaki, da je bila sramota. Tako delajo kulturonosci, ki so psovali dogodbe v dalmatinskem uporu. — Iz New-York-a v severni Ameriki je te dni ladija „Ontario“ Francozom pripeljala 18 milijonov patronov, 90.000 pušk, 2000 pištol in 55 kanón.

Iz Ruskega. — Minister Gorčakov je razposlal vladam odgovor, ki so ruski vladi očitale, da je raztrgala pariško pogodbo od leta 1856. Minister enim bolj enim manj prijazno odgovarja, da s to odpovedjo ne misli na boj; al otresti se hoče le sramotne pogodbe. Da se stvar z lepo poravná, napravi se vladni zbor (konferencija); da bi pa ruska vlada preklicala, kar je enkrat rekla, ni misliti, in „Reform“ dobro pravi: „ako hoče stare pogodbe vzdržavati, ne bi smeli, jih sami prvi trgati; tako, na priliko, so zavezniki 1815. leta sklenili, da noben Napoleonovec se ne sme več vsesti na francoski prestol, al vsedel se je Napoleon III. na-nj, in še „rešitelja“ (Retter der Gesellschaft) ste ga častili!“

Iz Rima. — Tukajšnji liberalni časnik „Tribuno“ svetuje zvezo z Rusijo v ta cilj in konec, da italijanska vlada zgrabi Korziko, Malto, Nizzo, Trst in laške Tirole!

Listnica vredništva. Nekterim gosp. dopisnikom: Danes ni bilo mogoče.

Žitna cena

v Ljubljani 3. decembra 1870.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. — — banaške 6 fl. 20. — turšice 3 fl. 88. — soršice 4 fl. 20. — rži 4 fl. — — ječmena 2 fl. — — prosa 2 fl. 90. — ajde 3 fl. 60. — ovsa 2 fl. — — Krompir 1 fl. 80.

Kursi na Dunaji 5. decembra.

5% metaliki 56 fl. 20 kr. Ažijo srebra 121 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 65 fl. 60 kr. Napoleondori 9 fl. 88 kr.

Loterijne srečke:

v Gradcu } 3. dec. 1870: 67. 44. 4. 19. 1.
na Dunaji } 52. 9. 55. 57. 49.
Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 31. decembra.